

10

DISSERTATIO MEDICA,
INAUGURALIS,
DE
V. A R I O L A.
QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;
PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JACOBUS MACKNIGHT,
BRITANNUS.

Num ego te affectus omnes et signa docebo
Contagis miseræ. —————
Forte etenim nostros olim legisse nepotes
Et signa, et faciem pestis novisse juvabit.
Namque iterum quum fata dabunt labentibus annis
Tempus erit, quum nocte atra sopita jacebit
Interitu data: Mox iterum post secula longa,
Illa eadem exsurget, coelumque aurasque revifet,
Atque iterum ventura illam mirabitur ætas.

FRACAST.

Prid. Id. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXVII.

DEPARTMENT OF MEDICINE
HARVARD UNIVERSITY

Viro eximio

JACOBO GREGORY, M.D.

Institutionum Medicinæ,

In Academia Edinensi, dignissimo Professori,

Ob consilia et amicitiam;

Nec non,

Viro optimo

THOMÆ HAMILTON,

Anatomiae et Botanicae,

In Academia Glasguensi, Professori,

Propter benevolentiam et urbanitatem,

Hoc opusculum,

Animi grati testimonium,

Sacrum voluit

A U C T O R.

Y. 10. 11. 12.

JACOB GREGORY, M.D.

Professor of Medicine

and of the History of the Human Mind

in the University of Cambridge

London

1811

JOHN HAMILTON

Printer, in Pall Mall

Printed by J. HAMILTON

Printed by J. HAMILTON

Printed by J. HAMILTON

Printed by J. HAMILTON

Printed by J. HAMILTON

Printed by J. HAMILTON

Printed by J. HAMILTON

Printed by J. HAMILTON

Printed by J. HAMILTON

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

VARIOLA.

DEFINITIO.

SYNOCHA contagiosa cum vomitu,
et ex epigastrio pressio dolore.

Tertio die incipit, et quinto finitur erup-
tio papularum phlegmonodearum, quae spa-
tio octo dierum in suppurationem, et in cru-
stas demum abeunt, saepe cicatrices depressas,
sive foveolas, in cute relinquentes.

HISTORIA MORBI.

VARIOLA BENIGNA.

Hujus morbi adventus interdum per pau-
cos dies, languore, lassitudine, et ad sudan-

A

dum

dum proclivitate, annunciat. Ab ipso impetu, aliorum calorque invicem succedunt; ac progressu horror, praecipue circa vespere; invadit, per quasdam horas manens, et in cutis ardentiam, capitis dolorem, et sitem abiens; saepiusque nausea, vomitus, lumbago, et ex epigastrio pressio dolor, ea comitantur. Symptomata noctu saevius urgent; mane autem ex sudore leniuntur; nihilominus quidem febris aliquid cum languore multo et hebitudine manet.

Die secundo a morbi insultu, omnia supra dicta symptomata violentius vespere redeunt, cum anxietate, pervigilio, et interdum delirio. Exacerbationes remissionesque saepe se bis die ostendunt. Nonnunquam vero periodi regulares omnino absunt.

Die tertio, cum sudatione universa, pustulae quaedam erumpunt. Eodemque fere tempore, symptomata levantur, atque, morbo mitissimo, fere omnino evanescent. Interdum, adveniente eruptione, infantes sternutatione et convulsionibus afficiuntur. Febris vespere rursus parum cietur, atque pari modo.

modo, adveniente die, et pustulis erumpentibus, remittit. Talis exacerbatio vespere iterum redit; die vero quinto, novissimis fere erumpentibus suum cursum febris explevit.

Pustulae, quantum licuit observare, eodem fere tempore in facie, et in partibus artuum carnosiss, comparuere, posteaque in ipso corporis trunco.

Pustulae, quum se primum ostendunt, maculae sunt exiguae et rubrae, neque cuti eminentiores, at brevi visui prominentes, atque tactui et firmas et acuminatas fiunt. Hoc maxime hunc morbum a rubeolis distinguit, quae quidem, vix visui prominentes, levissimo tactu, non cutem altius premendo, percipiuntur.

Pustulae indies conicae crescunt, atque circa diem eruptionis sextum magnitudinem summam attingunt; harum saepe quaedam magnitudine pisi, vel etiam grandiores, sunt. Faciei pustulae crebriores et minutiores sunt, et plerumque, a pectore ad corporis extremitates, et numero et magnitudine augescunt.

Ad diem quartum, pustulae coloris subrubri sunt; tum in summis earum albida puncta

puncta apparere incipiunt, augeſcentia paulatim ad diem ſextum ; tunc ex toto ſubalbidae fiunt, cum rubris baſibus latis, adeo ut, ſi plures ſint, interſtitia fere aequae rubefcant. Haec primo in facie, deinde in corpore toto, apparent. Poſtea interſtitia minus rubent, atque puſtulae paulatim flaveſcunt, donec in cruſtas abeunt. Humor puſtularum eſt primo ſeroſus, poſtea autem puris veri ſpeciem induit.

Quum puſtulae non admodum paucae ſunt, cutis tenſio ac tumoris faciei aliquid earum ſuppurationem ſemper comitantur. Faciei tumor, morbo benigno, non ante diem quintum apparet, at interdum adeo augeſcit, ut palpebrarum tumore oculi prorfus claudantur ; idque citra ullas puſtulas in palpebris ſaepius accidit. Ubi morbus admodum vehemens eſt, oculi, praefertim in infantibus, ab ipſo eruptionis initio, clauduntur. Tumorem vero faciei et cervicis inſignem, faucium inflammatio, et difficultas deglutiendi, ſemper comitantur ; haec vero ſymptomata, niſi morbus vehementior ſit, raro moleſta ſunt.

Febris,

Febris, ut supra diximus, morbo benigno, et eruptione finita, prorsus definit; et quum pustulae paucissimae sunt, in suppurationem et in crustas abeunt, sine ulla molestia, aut ullo febris symptomate; hoc tamen raro accidit. Quum pustulae paulo crebriores sunt, febris aliquid earum suppurationem semper comitatur, et praesertim quidem magna pulsuum frequentia, qualis in alio morbo lethalis existimanda esset, etsi in hoc minime meteunda sit. Circa morbi crisin, calor, sitis, dolor, anxietasque aegrotantem vexant, atque saepe jactationem et perviligium inducunt. Haec vero symptomata, cum faciei tumor subsidit, et pustulae arescunt, omnino abeunt.

Pustularum suppuratio plerumque finitur circa diem septimum; die postero flaccidae fiunt. Quod fit puris exudatione per cuticulam; et id, uti cera esset inspersa, in faciem concrescit; at in caeteris partibus corporis linteis abstergitur. Haec exudatio pergit, donec in crustas abeunt. In adultorum extremitatibus, ubi firmior est epidermis, lentius procedit; nam decimo octavo pustulas
die

6 DE VARIOLA.

die pure expletas, novaque cuticula obductas, mihi incidere licuit.

Crustrae variolae benignae paucis diebus decidunt, atque cicatrices nullas in cute relinquunt. At, morbo violentiore, diutius adhaerent, et, iis decidentibus, rubra tubercula manent, quae quasi squamulae albae decidunt, donec foveolae, five cicatrices cavae, per vitam manentes, in facie maxime fiunt.

VARIOLA MALIGNA.

Variola maligna per sua stadia celerius quam benigna, et cum symptomatibus ferocioribus, decurrit; febris ante eruptionem saevius urget, cum perpetuo, praesertim in adultis, vomitu, quandoque delirio inflammationeque faucium.

Die plerumque secundo tertioque interdum a morbi insultu eruptio incipit, citoque progreditur sine levamine symptomatum. Quo citius eruptio incipit, eo fere vehementior est morbus. Pustulae fere discretæ erumpunt; secundum vero numerum earum,

earum, progrediente suppuratione, plus minusve saepe cohaerent. Id saepe in facie fit, quum in caeteris partibus corporis omnino discretas apparent, attamen frequenter confertae erumpentes ex parte cohaerent. At, si pustulae creberrimae sunt, in corpore toto cohaerent, passimque in vesiculas saepe confluunt. Atque eruptio, malignissimo morbo, ut inflammatio erysipelatosa, citra pustulas discretas provenit; id saepius in facie, raro in corpore toto, contingit. Pustulae frequenter numerosae in ore se usque ad fauces ostendunt.

Symptomata post eruptionem, praeter vomitum, omnia manent. Exacerbationes in toto morbi decursu vespere adsunt.

In morbi progressu, symptomata febrilia ingravescent, atque cervix et facies immodice tument, cum inflammatione faucium, difficultate deglutiendi, et in adultis cum ptyalifimo.

Facies, malignissimo morbo, ab ipso eruptionis initio tumescit, ibique in progressu pustulae fere cohaerentes membranaceae fiunt, dein squamulis albis scabrosae, tum demum

num circa diem septimum subnigrescentes arescunt.

Inflammatiō foeda faucium intumescentiā graviolem faciei cervicisque semper comitatur, quae gravissima est, prout suffocationem minans, et aliquando deglutitionem prorsus impedit.

Quum faucium inflammatiō citius invadit ac gravior fit, in iis qui plus octo annis sunt nati, eam salivatio copiosa semper comitatur. Quae molestiae est aegrotanti, quoniam indole ejus acri saepe os faucesque excoriantur. Circa crisin, viscosa tenaxque fit, ut difficillime, neque absque periculo suffocandi, excreatur, et, subsidente faciei tumore, omnino decedit. Infantibus rarissime adest, qui quidem, in ejus loco, dicuntur diarrhoeam habere.

Suppuratione procedente, pustulae planae et flaccidae fiunt, saepe cum acuminibus cavatis in quibus nigra puncta videntur. Humor in iis contentus est modo transparens, modo aliquantulo sanguinis tinctus; hinc translucidi, rubri, lividi aut nigrescentis coloris

coloris pustulae fiunt. Hoc, quoniam ex sanguinis dissolutione oritur, plerumque lethale evadit. Haec symptomata maligna, pustulis haud numerosis et ubicunque discretis, se saepe ostendunt, tametsi plus minusve fere confertae apparent.

Symptomata anomala, varia permagnum periculum indicantia, in stadiis morbi variis saepe invadunt, ut dolores abdominis colicam mentientes, dysuria, ischuria, urinae et dejectiones sanguinolentae, petechiae in pustularum interstitiis, vesiculae sero expletae, interdum rubri, lividi, aut subnigri coloris. Circa crisin, interdum pruritus intolerabilis aegrotum urgens ad cuticulam evellendam, partibus excoriatis gangraenosis.

Eodem tempore quo facies arefcit, crisi favente, intumescencia ejus subsidit, manus, et postea pedes intumescunt; pustulae, in caeteris partibus corporis, ubicunque discretae sunt, prominent, ac pure explentur; symptomata quoque febrilia levantur. Frequenter tamen, cheu, nimis frequenter! nostris auxiliis frustratis, dum facies subsidet,

B

febris

febris augefcit, fuperficies corporis fe tota contrahit, puftulae flaccidae vel etiam inanes fiunt, fpiritus foetidus, lingua arida et nigra, cum pervigilio, anxietate, jaëtatione perpetua, atque delirio, ac demum fuffocatio aut coma fcenam claudit.

Morbo benigno, tumoreque faciei minimo, extremitatum intumefcentia poft crifin vix difcerni poteft; morbo vero vehementiffimo, tumor praecipue manuum admodum notabilis fit; et, fi aeger rite convalefcit, paucos dies manet, et paulatim puftulis fanefcentibus abit: Si vero fupervenit heëtica, protinus evanefcit. Intumefcentiam iftam quidam ex puftularum inflammatione in his partibus oriri exiftimaverunt, quod mihi equidem non verifimile videtur; quoniam maturantur prius et arefcunt, quam ad fumum intumefcentia attigit. Oedema quoddam, aegroto convalefcenti interdum pedes talosque infeftans, evenit; quod vero plerumque fua fpon te abit, et auxilio medici minime eget.

De-

Deficcatio pustularum, morbo benigno, primo in facie, deinde in ipso corporis trunco, tum demum in extremitatibus, paulatim ac lente per dies quosdam procedit. Sed, morbo maligno, celerius progrediens fere uno die perficitur. Hoc potissimum ex humore pertenui cuticulam promptius transeunte oriri videtur; forsitan quoque in sanguinem pars ejus absorptione refertur; namque interdum paulo ante obitum pustulae, sine signis exudationis certis, penitus inanescunt. Haud ab simile est hanc absorptionem, inflammationem, caeteraque symptomata graviora circa crisin morbi accedentia, augere.

In variola maligna, pustulae sanationem aegre recipiunt, atque haud raro ulcera foeda infra crustas interdum nigrescentia fiunt, cum hectica, dyspnoea, ac diarrhoea, quae corpus et vires consumunt, atque mihi quidem non minus periculosa, quam ipsa morbi crisis, videntur.

Periodus hecticae, quatenus observare licuit, regularis non est. Post diem decimum incipit, modo paucis diebus, modo non nisi post

post decem terminatur. Hæctica ex sanie in sanguinem absorpta oriri videtur, quia, deficiente febre suppuratoria, incipit, neque, nisi pustulae sint ulceratae, invadit. Interdum erysipelas gangraenosum evenit, præcipue pueris, atque cito mortiferum fit.

Dies eruptionis octavus plerumque criticus est; tum symptomata aut levantur, ac aeger curationem recipit, vel ingravescent et aegrotum necant. Dies nonus et decimus maxime periculosi sunt; interdum tamen morbus adeo vehemens est, ut non post eruptionem, sæpeque non ultra diem sextum, aeger superfit. Dies hæcticae omnes, quantum vidi, a decimo quarto ad vigesimum, ab eruptionis initio, aequè critici sunt.

Divisio variolae in malignam, et benignam, quam in discretam et confluentem, multo præstat; quia symptomata malignissima, pustulis prorsus discretis, frequenter occurrunt. In benignae historia operam dedi, ut ea symptomata enumerarentur, quae ad morbum mitissimum pertinent; denique, casus omnes comprehendere conatus sum, quibus,

quibus, eruptione finita, febris omnino definit, et pustulae in veram suppurationem abeunt. Malignae historia, contra, potissimum enumeratio est symptomatum violentium et anomalorum, quae non proprie ad morbum pertinent; et casus omnes comprehendens, quibus febris aliquid post eruptionem nunquam deest, atque pustulae, siue discretae siue confluentes, in suppurationem veram non tendunt. Has inter divisiones nullam limitem ponere possumus. Quippe nimirum febris et alia symptomata maligna in ullo gradu, a violentissimo ad minimum perceptibilem, existere possunt. Et quidem, secundum numerum et gradum eorum, periculum est semper pendendum.

METHODUS MEDENDI.

Variola benigna vix ulla medela eget, solummodo aëre frigido puroque frui, et cibo animali, potu spirituofo, cardiacisque stimulantibus, abstinere oportet. Observationes sequentes praecipue ad malignam proposui,
cui

14 D E V A R I O L A.

cui auxilium medici peritissimi saepe frustra adhibetur.

Inter omnes convenit, quod variola periodum temporis quandam desiderat, qui arte minime afficitur. Quocirca, in hoc morbo, est medici iri obviam symptomatis malignis, et morbum, quantum fieri potest, levare.

Qui observationes suas de morbis memoriae prodere velit, caute eorum stadia notare debet, quae ullam mutationem in methodo tractandi requirunt. Hunc morbum, cum hoc scopo, in tria stadia deduxi.

I. Ab morbi insultu ad diem quartum ab eruptionis initio.

II. A die eruptionis quarto ad morbi crisin.

III. A morbi crisi ad finem.

S T A D I U M I.

Conandum est, in hoc stadio, summa ope febrem levare, ut eruptio non ante diem tertium proveniat, utque, procedente eruptione, febris levetur, atque finita, prorsus desinat, aëris frigidi, diluentium, balnei, clysmatum, venaesectionis, et emeticorum, usu.

Ue

Ut aëre frigido et puro in omni febre aegrotus fruatur, omnino necesse est, atque praxis hodierna hoc quam maxime in variola prodesse indicare videtur. In spatioso cubiculo procul dubio quidem e lecto multum sedere utilissimum est; neque, ex meis observationibus, efficacius esse liquet sub dio spatiari, etsi, in tempestate gelida et nivosa equidem, id nonnunquam praecepi. Interdum vero aeger e lecto surgere non potest, quin statim vomitu corripiatur, vel animi deliquium patiatur; tum quidem oportet leviter tectus decumbat, dum simul cavetur, ut aër in cubiculo subinde mutetur, et omnis calor externus sedulo praecaveatur. Denique e lecto, vel in spatioso cubiculo, vel sub dio, quantum ferri potest, manere, febrem mitigat, eruptionem moratur, forsitan quoque numerum pustularum minuit.

Cibo animali liquoribusque spirituosus, in stadiis omnibus morbi, abstinendum est. Cardiaci stimulantia quoque, vel volatilis vel aromatici generis, evitanda sunt. Cibum ex farinaceis et lacte, potum ex aquosis, vel
 aqua

aqua pura, dare oportet. Utpote in hoc morbo, quamplurimum potûs fumere debet, qui gratiores aegrotanti sunt dandi. Potus frigidus in hoc stadio commode adhibetur; at, suppuratione progrediente, ore ac faucibus excoriatis, tepido uti oportet.

Fovere extremitates, in puerisque etiam totum corpus, aqua tepida, febrem lenit, et somnum inducit. In casibus gravioribus frequenter, praesertim circa vespere, repetendum est. Lavatio cutem emollit, et, si extremitatibus tantum admota est, circulationem facilem aequalemque in tota superficie corporis citat; et procul dubio quoque sanguinem absorptione diluit. In gradibus et stadiis morbi omnibus non alienum est. Quo violentior morbus, eo magis necesse est. Si vero situm erectum aegrotans ferre non potest, fatus in lecto est adhibendus.

Clysmata emollientia, in stadiis morbi omnibus, aptissima sunt ad alvum ducendam. In hoc stadio, symptomatis urgentibus, secunda vel tertia quaque hora, donec symptomata levata fuerint, repetenda sunt. Hic

aqua

aqua pura, vel lacte commixta, utenda est. At, si alvi ductione opus sit, aliquid ex sale communi, et oleo vel butyro, adjiciendum est. Clysmata in regimine antiphlogistico omnino necessaria sunt. Non solum ductionem facilem foecum putrium vel induratarum efficiunt, sed etiam in intestinis contenta, et exinde sanguinem quoque, diluunt.

Si symptomata inflammationem indicantia, ut pulsus validus et plenus, turgiditas et rubor faciei, inflammatio faucium, delirium, &c. ante eruptionem quamplurimum urgent, sanguinem mitti oportet. Symptomata enim levat, et eruptionem, si moratur ultra periodum suam, vel doloribus topicis violentis, vel calido regimine, febrem nimiam violentem citante, promovet. Si vero ista symptomata, eruptione progrediente, aut etiam desinente, non cessant, venaesectio non omittenda est, et interdum quidem bis terve repetenda. Symptomata venaesectionem postulantia saepius adultis atque juvenibus, magisque in

C

tempore

tempore verno, raro pueris, rarissime infantibus, incidunt.

Quum autem symptomata maxime periculosa non inflammatorii generis sunt, ut pulsus debilis et parvus, pallor faciei, deliquium animi aegroti e lecto surgente, anxietas, nausea, &c. emetica commodissime et tutissime, aut ante eruptionem, progressuve ejus, vel etiam post finem, adhibentur. Tartarum emeticum praestat, utpote secretiones fere omnes ciet, atque alvum fere semper facile subducit. Casus vomitionem requirentes, saepius infantibus et pueris, quam aetate florentibus, occurrunt.

Licet infantium convulsiones ante eruptionem, morbo benigno, frequenter proveniant, et indicia fere fausta habeantur, nihilominus quidem nonnunquam ferocissimae fiunt, et aegrotum protinus e medio tollunt. Clysmata et semicupium, in paroxysmo adhibita, remedia et tuta et efficacia sunt. Opitata, in casibus gravioribus, per clysmata adhibenda sunt, atque cucurbitulae aut hirudines temporibus admovendae.

Dolores

Dolores pleuritici sanguinis missionem postulant; et, si quid venaesectionem prohibet, cucurbitulae vel hirudines parti dolenti applicandae sunt. Eodemque tempore semicupium et clysmata frequenter repetenda.

Adversus dolores abdominis colicam mentientes, dysuriam, et ischuriam, semicupii et clysmatum anodynorum usus multum promittunt; amovere autem aegrotum e lecto, et pedes super aliquid gelidum imponere, haud raro dysuriam et eschuriam summovet. At, si haec non ad ischuriam valent, catheter utendus est.

Dejectiones cruentae clysmatis et opiatis opportune levantur. Quorum usu puellam quandam curationem recipere vidi.

Urina vero cruenta difficillime curatur. Nihilominus quidem, etiam in hoc flatu, acida, cortex Peruvianus, et opiata, non aliena videntur.

S T A D I U M II.

Opera danda est, in hoc stadio, ut febris compescatur, et suppuratio pustularum rite promovetur, ope aëris frigidi, diluentium, balnei, clysmatum, opiatorum, corticis Peruviani, et acidorum.

Omnino quidem necesse est, aegrotum in suo cubiculo aëre frigido puroque frui, atque aut lectum tenere, aut non, prout sibi velit. Veruntamen, ut, progrediente suppuratione, efferretur sub dio, vel etiam circumdaretur gelido vento a fenestra aperta, uti quidam monuerunt, mihi quidem alienum et periculosum esse videtur. Quoniam ex observationibus liquet, aërem gelidum cutem constringere, dolorem, inflammationemque pustularum augere, et suppurationem cunctari. Effecta fausta, quae ex eo in stadio primo morbi oriri consuescunt, in hunc errorem induxisse videntur.

Fovenda est cutis, ubicunque pustulae numerosae aut confluentes sunt, aqua tepida,
et,

et, si aeger in balneum descendere nequeat, panniculo leniter admovenda est; et ubi febris admodum urget, haud raro repetenda. Praeter effecta ejus leniendae febris, inducendique somni, dolorem inflammationemque pustularum levat, ac earum suppurationem promovet.

Clysmata emollientia quotidie administrari debent, ut alvus rite subducatur, quo quidem, tametsi non opus est, non omittenda sunt; utpote enim calorem, irritationem, febremque levant.

Opiata, propter eorum effectus anodynos, et soporificos, olim haud immerito concelebrata fuerunt. Enimvero quidem eorum virtutes in suppuratione promovenda, et in gangraena curanda, non nisi nuper agnitae fuerunt. Clariss. Syden. primus opii usum in variola instituit; sed de hac re multi haecenus non inter sese conveniunt. Pro axiomate enim diu habebatur, opiata stimulare, ideoque inflammationibus omnibus aliena esse. Facta quidem theoriis receptis adversantia aegre admittuntur.

Opiata,

Opiata, in hoc morbi stadio data, praeter eorum anodynos et soporificos effectus, febrem leniunt, suppurationemque pustularum promovent. Neque unquam eorum effectus stimulant, aut secretiones diminuentes, observare potui, quamvis quidem pluribus quam quinguaginta hoc morbo laborantibus, spatio paucorum mensium, ea administranda curavi. Quum morbus vehementior est, ab hujus ipso stadii initio danda sunt, donec pustulae sanescunt, et, bis die, mane scilicet et vespere, ut effecta unius doseos maneat, donec altera praebenda sit.

Corticem esse idoneum, et progrediente et declinante morbo, nequaquam quidem inficias ibo; at mihi tamen multo minus efficax quam opium esse videtur. Praeterea pueris, et iis inflammatione faucium laborantibus, vix adhiberi potest. Verisimile est quidem, quod opium et cortex commodius simul adhibeantur; quod vero experientia solum confirmari potest.

Acida, et mineralis et vegetabilis generis, haud immerito a multis commendantur; sed
sapor

sapor eorum ingratus, praesertim pueris, in idonea quantitate, ea adhiberi prohibet.

Inflammationem faucium difficultatemque deglutiendi levant, salivationemque promonent, injectiones in fauces per os et nares, os fovere aquae vapore, et eum respirare, cataplasmata emollientia cum camphora et opio ad jugulum admota, et subinde mutata.

Pruritus intolerabilis aegrotum urgens ad cuticulam evellendam, saepe, praesertim pueros, invadit, partes excoriatas gangraenosas relinquens. Hoc summa ope caveri debet; utpote enim, post talia mala, symptomata ingravescere observavi, mortemque haud raro insequi. Omnia stimulantia in hoc statu perniciosa sunt. Non melius equidem notum est mihi remedium, quam fovere frequenter aqua tepida cum lacte; manus quoque cataplasmatibus cohibere debent.

S T A-

S T A D I U M III.

Hic conandum est summis viribus obviam ire febri, intumescentiam extremitatum et sanationem pustularum promovere, diluentibus, balneo, clysmatis, opiatis, epispasticis, cataplasmatibus, venaesectione, purgantibus, et cortice Peruviano.

Auctores quidam incisionem pustularum circa crisin proposuerunt, quod mihi quidem non satis consultum esse videtur. Periculum enim est, ne aër pustulis admissus, eas inflammaret et exulceraret ; unde saniei absorptio et hectica oriri possunt. Praeterea, in casibus periculosis, pustulae raro humore explentur.

Quae supra diximus de usu aëris frigidi, balnei, clysmatum, et opiatorum, in stadio praecedente, ad hoc aequae pertinent. Notandum tamen, aëris frigidi applicationem locis excoriatis multo magis, ultra crisin, quam, pustulis suppurantibus, perniciosam esse : Quoniam partes excoriatas exulcerat, horrorem concitat, febremque auget.

Totum

Totum corpus, praecipue partes excoriatae, ab aëre rite tegenda, et fovenda sunt aqua tepida cum lacte, donec pustulae sanescunt. Semicupium circa crisin frequenter adhibendum est, ad febrem levandam intumescentiamque extremitatum promovendam. Alvum clysmatis quotidie eluere oportet. Opiata bis die, mane et vespere, non omittenda sunt, donec febris decesserit, et pustulae sanationem receperint. Ex unius doseos neglectu, lethum interdum incidere observavi.

Venaesectio ab auctoribus quibusdam multum collaudata fuit ad sanguinem a colluvie putrida purgandum; haec vero sententia nunc fere rejicitur. Nihilominus tamen, si symptomata inflammationis topicae, ut phrenitis aut peripneumonia, in ullo morbi stadio occurrunt, nequaquam negligenda est.

Epispastica, in variis morbi stadiis, ad faciendam revulsionem ad extremitates, multum commendantur. Res autem in dubio est, an magis in hoc morbo stimulent quam sedent. Praeterea, si exulcerentur, saniei absorptio et febricula hectica metuendae sunt.

Ob hasce rationes equidem cataplasmata emollientia multum praeferimus; et, si stimulo opus sit, cura ne exulcerent habita, sinapi aliquid adjiciendum est. Haec manibus pedibusque paulo ante crisin admovenda, et subinde mutata, donec desinat febris, et tumescant extremitates, continuanda sunt.

Purgantia multi circa crisin, facie arescente, proposuerunt; iis vero nequaquam assentior; quoniam purgantia, in hoc tempore administrata, intumescendae extremitatum obflare, et diarrhoeam ciere opinor. Post intumescendiam extremitatum, et pustulis ex magna parte arescentibus, purgantia non aliena sunt. Eorum vero post operationem opiatum dandum est, ne hypercatharsis superveniat. Purgantia quidem et opiata simul apte adhibentur; operationem enim purgantium minime impediunt, atque torminibus et diarrhoeae, quae saepe superveniunt, opportune occurrunt.

Partes excoriatae et exulceratae accurate ab aëre unguento emolliente contegi debent. Atque, ne exulceratio procedat, unguento

guento frequenter renovato, sanies acris aqua tepida cum lacte eluenda est.

Hecticam ulceribus ortam diarrhoea dyspnoeaeque fere comitantur. Quod ad ejus curationem pertinet, cortici et opiatis potissimum confidendum est; num purgantia commodè adhibeantur, nescio. Attamen vero clysmata administrari oportet, quia ad intestina, eorum contenta putrida et irritantia diluendo et evacuando, derivationem imminuunt; quoties vero dyspnoea gravior fit, sanguis cucurbitulis vel hirudinibus, aut etiam ex brachio, mittendus est.

Ophthalmiae, quae saepe variolae supervenit, diu oculos a luce tuendo, donec hi vigorem recuperaverint, occurrere oportet. In ejus curatione, luce evitata, opiata et purgantia mercurialia adhibenda sunt.

Apostemata et phlegmonae, post hunc morbum incidentes, more solito cataplasmatibus emollientibus rite tractari possunt.

D E V A R I O L Æ I N S I T I O N E .

Quoniam variola omnium morborum latissime et inimicissime mortalibus grassatur, et nunquam nisi semel per vitam quenquam infestat, atque, utpote quidem insitione omnino benigna et innocua fit, omne conamen ad cognitionem hujus felicissimæ artis publicandam, minime ingratum erit bonis.

Inoculatio per scalpellum methodus certior virus communicandi esse videtur: Minus quoque fere exulcerat. Virus recens, et id quod in scalpello per dies viginti conservatum fuit, et id quoque quod ex pustulis diei sexti, septimi, octavi, aut noni, exceptum, eandem vim habere observavi.

Quidam puncturas duas tresve in brachiis utrisque facere monuerunt, quo certiores forent vas aliquod absorbens vulnerari. Hoc vero nequaquam fieri oportet, quia ulcus nimis grave concitare solet. Nisi in infantibus, qui minus apti sunt ad vi-

rus

rus suscipiendum, punctura una in uno brachio solum facienda est.

Die secundo inoculationis punctura adeo sanatur, ut similis frustulo pili subnigri in cute haerente videatur.

Die tertio, per lentem conspecta substantia flava, puri ficcato similis, circa puncturam adhaerens, videri potest.

Die quarto, substantia flava, oculis nudis conspicua, et rubedo flavescens, super puncturam apparent.

Die quinto rubedo magis conspicua, tumidula, tactui firma, saepeque pruriens, circa partem inflammata, pustula interdum erumpit; quod vero in unoquoque quarto vel quinto aegrotante observavi.

Die sexto, inflammatio, et tumor circumscriptus, parvam phlegmonen mentientes, cujus summum subalbidum quasi suppuratur. Dolor acutus, a tumore ad axillam tendens, qua bubones oriuntur. Aegrotus interdiu languore et lassitudine, vespere rigore et horrore, saepe afficitur; atque nocte somnus interruptus, artuum et lumborum dolores,

res, calor auctus, fitis, et interdum capitis dolor, succedunt; ea autem mane plerumque evanescunt.

Die septimo, dolor et inflammatio tumoris augescunt, bubones quoque magis conspicuae, fere dolentes. Spatium albidum, in summo tumoris magis extensum, et humorem ferofum fere exudans. Symptomata febrilia violentius, quam nocte antecedente, vespere redeunt.

Die octavo, tumor fere ulcus cavum fit, quod sanationem, non nisi post curationem pustulae, admittit. Paucae pustulae cum levamine symptomatum erumpunt. Nihilominus tamen iterum vespere vehementius quam antea recurrunt. Id, quantum licuit, observare perpetuum est, saltem in casibus omnibus, qui plusquam viginti pustulae habent.

Die nono, pluribus pustulis erumpentibus, symptomata levantur. Exacerbatio modica noctu rursus accidit; at, paucis pustulis plerumque novissime erumpentibus, penitus abit; die primo eruptionis paucae, secundo plures,

plures, tertio vero pustulae paucissimae, erumpunt.

Secundum systematis irritabilitatem, aut alias causas, inflammationis progressus accelerari aut retardari potest. Attamen symptomata semper in ordinem, quem posui, et ex magna parte, in diebus memoratis, occurrunt. In infantibus, pustulae non ante diem undecimum fere proveniunt; at in aliis eruptio plerumque die octavo incipit. Atque, quantum mihi notum est, puncturae suppuratione bubonesque semper paulo ante febrem videri possunt. Denique, punctura spatio sex dierum plerumque suppuratur, deinde bubones, et mox postea febris, subsequuntur, atque ex intervallo circiter quadraginta horarum eruptio incipit.

Ex his observationibus verisimile est, virus in punctura ortum, et in sanguinem absorptum, morbum efficere, et id quod insitione inditur, modo viri adinstar, suppurationem concitare.

Siquidem haec theoria pro certo habetur, quaestionibus responsa sequentibus facile sese offerent.

offerent. Quid causae fit cur virus insitum per dies quinque aut sex iners in sanguine manet, vel tam lente in eum transit? Quomodo tam exigua pars viri, quam insitione inditur, talia effecta per totum systema concitare possit? Quamobrem variolae febris insitae vehementior fit post eruptionis initium, quoniam spontaneae febris, morbo benigno, simul atque eruptio incipit, maxime levatur, et in ejus progressu semel aut bis parum cietur?

Si variola viro in punctura orto efficitur, qualitasne an quantitas ejus viri morbum variet? Gradum inflammationis proportionalem morbo fuisse, plerumque me observasse opinor. Indolesne viri insiti puncturae inflammationem afficiat? Possintne cataplasmata aut alia applicata viri indolem mutare? An ex sanie in ulcere orta, et in sanguinem absorpta, apostemata frequenter, declinante morbo, oriri videantur? Operane danda sit suppurationem gravem cavere, et quam cito fieri potest ulcus sanare?

“ Se-

“ Sequimur probabiliora, nec ultra quam
“ id quod verisimile est progredi possumus.”

Denique profecto, inceptum nostrum animo humillimo Doctoribus hujus almae academiae omnibus, Doctrina, et summa in studiosos benevolentia, per totum terrarum orbem claris, offero; quam imperfectum probe conscius, attamen siquidem comprobationem non mereatur, scire licet, quod ingenium et experientia non labor suffulcire recusat. Professoribus quidem celeberrimis hujus academiae, et iis quoque academiae Glasguensis, ob gratam doctrinam et humanitatem, nunquam non gratias habebo.

F I N I S.

"Separant prohibitionem, nec ultra quam
 "id quod verissime est progressi possunt."
 Denique protectio, quam nosmet ipsi
 in humillimo Doctoribus habere debemus, ac-
 demas omnibus Doctoribus, et summa in his
 diolos benevolentia, per totam terram or-
 bem clare offert; quod in istis probo
 conatus, autem, quod in istis probo
 non non potest, sed quod in istis
 non et exspectant non labor infusio res-
 tat. Profectibus quidem celebrantibus huius
 academicis, et his quod academicis Clauis
 collis ob gratiam docentem et humanitatem
 nunquam non gratias habeo.